

Welkom op een informatiebijeenkomst van De Driehoek:

Thema:
Onbegrepen gedrag

Datum:
Trainer: Naam van de trainer

Aanbod:

Vaardigheidstrainingen

- Eten en drinken
- Mondzorg
- Wassen en aankleden
- Steunkousen aan – en uittrekken
- Veilig verplaatsen

Informatiebijeenkomsten

- Parkinson
- Dementie
- Onbegrepen gedrag
- Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH)
- Communiceren met en zonder woorden
- Palliatieve zorg A en B sessie

Samen

Wat mag ik?

Bent u mantelzorger?

Dan bent u zelf verantwoordelijk voor alles wat u doet. Ook na uitleg van een zorgmedewerker en ook als iemand in een zorginstelling woont. De zorgmedewerkers die hier werken, houden alleen toezicht.

Bent u vrijwilliger?

Dan is de zorginstelling waar u werkt verantwoordelijk én aansprakelijk voor alles wat u doet. Dit is vastgelegd in een vrijwilligersovereenkomst. Hierin staat vaak ook beschreven welke (medische) taken u mag doen.

Punt van aandacht: zorg er altijd voor dat u aan dezelfde eisen voldoet als de zorgmedewerkers.

In beide rollen is het belangrijk dat u genoeg kennis en ervaring heeft.

Kortom: zorg dat u léért.

Zie ook:
**de Tipkaart voor vrijwilligers
en mantelzorgers**

<https://www.leernetwerkdriediehoek.nl/tipkaarten>

Welkom bij deze
informatiebijeenkomst over
**omgaan met onbegrepen
gedrag**

De doelen van vandaag

- Benoemen wat verstaan wordt onder onbegrepen gedrag en welke mogelijke oorzaken er zijn.
- De relatie tussen mogelijke oorzaken, het gedrag en de uiting daarvan benoemen (ABC methode)
- Bijdragen aan de kwaliteit van leven van betrokkenen.
- De opbouw van spanning en het uiten van onbegrepen gedrag verklaren.
- Verwoorden wat onbegrepen gedrag met jezelf doet en hoe met de eigen emotie en beleving om te gaan.

Kennismaking en doel

- Voorstellen
- Wat maakt dat u hier vandaag aanwezig bent?
- Wat verwacht u als u bij uw naaste op bezoek komt?

Stelling

**Onbegrepen gedrag is gewoon
lastig dus... Mevrouw/meneer is
lastig**

Mogelijk veroorzaakt dat irritatie?

Stelling

Onbegrepen gedrag is gedrag dat je probeert te begrijpen

Hierdoor wordt een andere beoordeling van het gedrag mogelijk en ontstaat er begrip

Stelling

Dit gedrag van een naaste, dat zich op allerlei manieren kan uiten, doet ook iets met jouw gevoelens als mantelzorger/vrijwilliger

Stelling

Onbegrepen gedrag is een signaal. Er is 'iets' dat het gedrag 'triggert'

**Zonder beoordeling observeer je de situatie
De ABC methode helpt je hierbij**

ABC methode helpt onbegrepen gedrag te leren begrijpen

- A(ctie) Observeren van het gedrag
- B(ewegers) Mogelijke interne en externe oorzaken
- C(onsequenties) De gevolgen van het gedrag

Mogelijke oorzaken/bewegers

- Prikkelverwerking
- Angst/Stemming
- Pijn/pijnbeleving
- Verlies-ervaring
- Delier
- Depressie
- Dementie
- Ziekte van Parkinson
- Stemming Angst
- Een verstandelijke beperking
- Een visuele en/of auditieve beperking

Mogelijke oorzaken van (onbegrepen) signaal gedrag (vervolg)

- Een gestoord richtingsgevoel
- Een andere nieuwe omgeving
- Medicatie (verandering)
- Infectie (luchtweg-/urienewegstelsel)
- Een verhuizing
- Een vakantie
- Uitdroging
- Prikkelbaarheid
- Motorische onrust
- Argwaan
- Stoornissen in de waarneming (o.a. wanen/hallucinaties)

Wat is overprikkeling?

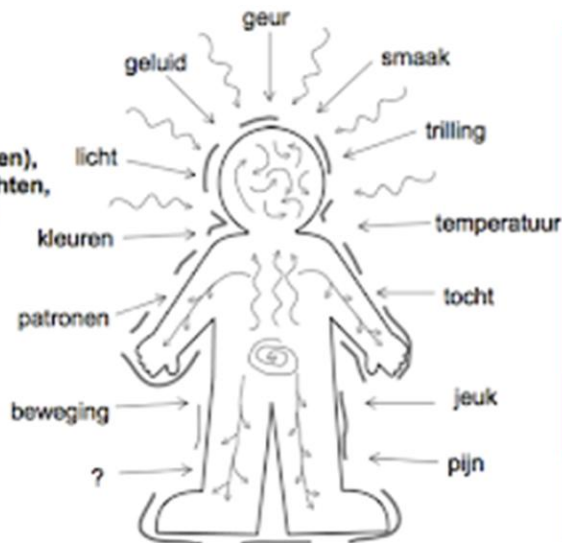
heel veel prikkels,
die minder goed
gefilterd worden

van buiten (zintuigen),
van binnen (gedachten,
gevoel, gevoelens)
en vice versa

andere manier
van informatie-
verwerking

leerstof in
competitie met
andere prikkels

 leerstof

te veel prikkels,
leren is niet meer
mogelijk

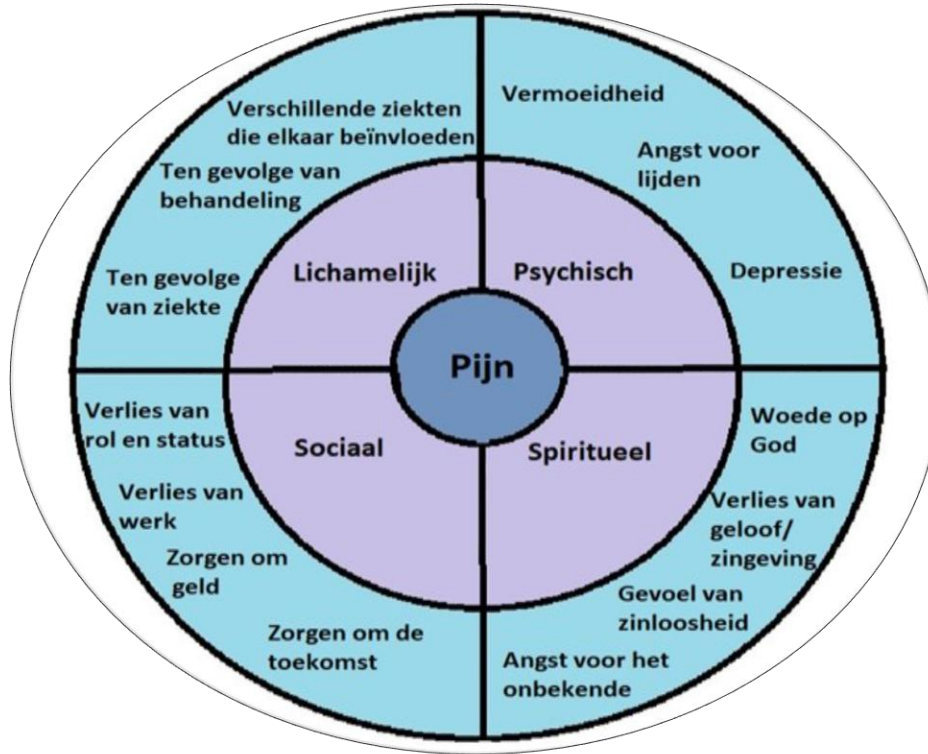
veel prikkels, leren
gaat moeilijk

weinig prikkels,
leren gaat goed

doel: minder prikkels

doel: beter omgaan met prikkels

PIJN

Mogelijke oorzaken van pijn

- Strak zittende kleding zoals ondergoed of een broekband.
- Knellende sloffen of schoenen.
- Nodig naar het toilet moeten.
- Slecht zittend gebit, gaatjes/slecht kunstgebit
- Verandering in medicijngebruik. (afbouwen pijnmedicatie)
- Weersverandering (reuma, artrose).
- Wonden en ontstekingen (oren).
- Dikke voeten, ingegroeide teennagels, likdoorns.

Signalen van pijn bij mensen met dementie

Gezichtsuitdrukking

- Fronsen
- Ogen vernauwen
- Bovenlip optrekken
- Mond openen
- Gespannen uitdrukking

Gedrag

- Pijn-gerelateerde woorden
- Schreeuwen
- Kreunen
- Mompelen
- Klagen

Lichaam

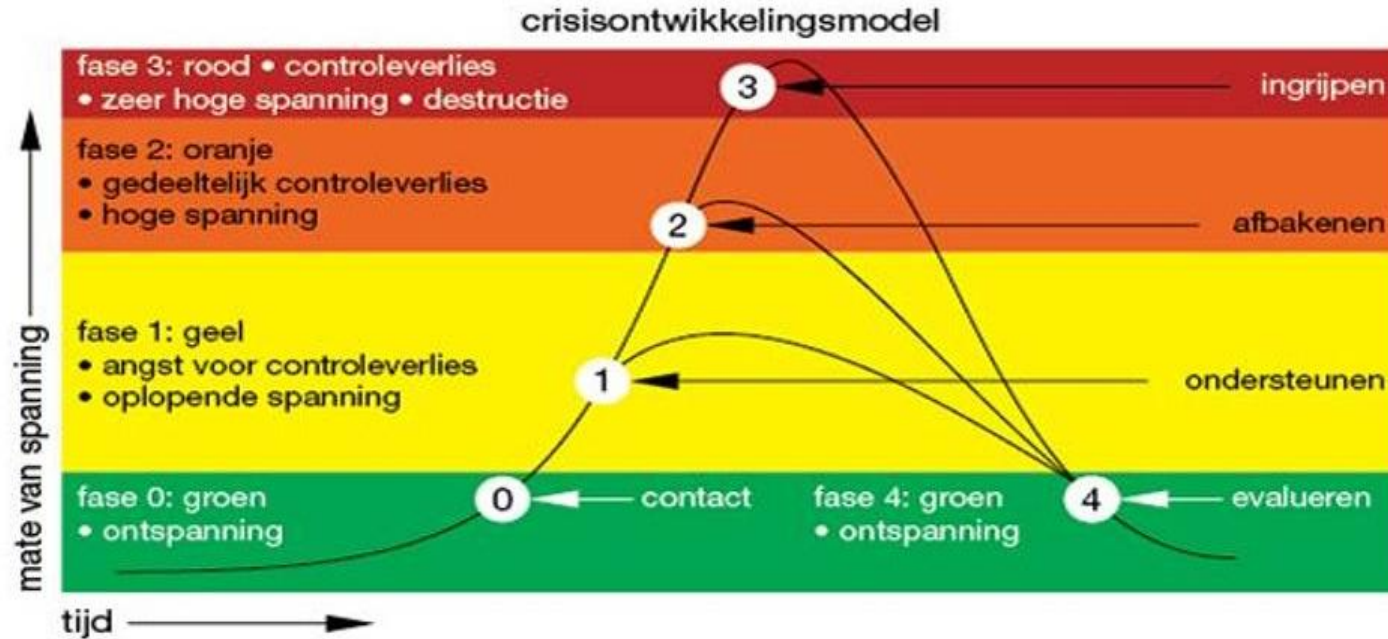
- Verstarren
- Pijnlijke plek beschermen
- Verzetten tegen zorg
- Wrijven
- Rusteloosheid

Gedrag dat wijst op stemmingsverandering en/of angst (ABC methode Consequenties)

- Overmatig gericht zijn op de lichamelijke klachten of pijn.
- Erg faalangstig zijn, weinig durven in de revalidatie.
- In paniek raken.
- Roepgedrag
- Veel vragen/Claimgedrag
- Niet goed slapen
- Niet meer kunnen genieten van afleiding, zich terugtrekken.
- 'Het hoeft niet meer voor mij'.
- Geen trek in eten, minder eten en afvallen.

Opbouw van spanning (Consequenties)

Benadering om in GROEN te blijven

Falen voorkomen

en

Eigenwaarde behouden

Benadering om in **GROEN** te blijven

- Communicatie gaat altijd over de inhoud, de relatie en het gevoel.
- Met de inhoud communiceer je de relatie altijd mee en dat voelt fijn of juist niet (gevoel).
- Valkuil... te zeer gericht zijn op de inhoud.

Benadering om in **GROEN** te blijven

- **Zorg voor routine en beweging.**

Rustige, dagelijkse routine met voldoende beweging. Belangrijk voor gevoel van veiligheid en geborgenheid.

- **Neem de tijd om uit te leggen wat er gebeurt.**

Praat op rustige manier, zorg dat je niet klinkt als een kleuterjuf, dat kan boosheid opwekken.

Bedenk zelf hoe het zou voelen als je ervan overtuigd bent dat je het nog prima zelf kunt en het wordt overgenomen.

Benadering om in GROEN te blijven

- Haast en ongeduld kunnen boosheid versterken. Wees rustig en geduldig, ook al gaat het allemaal niet zo snel meer.
- Help niet met alles. Goed bedoeld veel uit handen nemen kan woede/verdriet versterken. Je laat zien: 'Jij kan het niet meer.'
- Vraag je naaste om je te helpen met een (eenvoudige) klus.

Samen klusjes uitvoeren die nog prima gaan. Dat versterkt het gevoel van controle en 'nuttig' zijn.

Benadering **GEEL**

- 'U bent belangrijk als mens' boodschap in communicatie
- Time-out
- Opnieuw (ontmoeten)
- Boodschap in communicatie 'U bent belangrijk als mens'

Benadering in Oranje

- Probeer rustig te blijven.
- Maak oogcontact laat (als het lukt) niet merken dat je bang bent. Ben je wel bang voor eigen veiligheid? Verlaat de ruimte.

Je kunt altijd hulp vragen

- Houd afstand en raak hem of haar niet aan.

Benadering in Oranje

- Vertel op rustige toon dat je geen kwaad wil doen.
- Zorg dat je niet klinkt als een kleuterjuf.
- Ga niet in discussie.
- Soms helpt afleiding. Eten, drinken muziek of een gesprek over totaal ander onderwerp. Humor, Context veranderen , Ander gespreksonderwerp.
- Geef hem of haar de kans om uit de ruimte te gaan Bijvoorbeeld naar buiten, slaapkamer.

Benadering in **ROOD**

- Voordat je reageert. Haal diep adem, stap achteruit om persoon ruimte te geven en neem de tijd.
- Probeer kalm te blijven.
- Een boze reactie kan de situatie verergeren.

Benadering in **ROOD**

- Hou afstand maar toon begrip
- Spreek niet tegen of ga weerleggen
- Zorg dat je veilig bent
- Tolereer geen geweld

Hoe om te gaan met de eigen emotie en beleving

- Gedrag is niet persoonlijk bedoeld, wordt veroorzaakt door invloeden en situatie van de persoon.
- Toon begrip voor deze emotie, ze mogen er zijn
- Blijf niet zitten met vragen, stel ze aan een zorggever.
- Praat over wat je meemaakt, wacht niet tot je het niet meer aankan.
- Weet dat onbegrepen gedrag onmacht oproept.
- Blijf met jezelf in het contact, dit mag er zijn.

Geniet van de groene zone. Wat maakt het dat het groen is? Zodat je die situatie kan creëren.

Wat heeft u nodig om in balans te blijven?

Zijn er nog vragen?

- Wat neemt u mee van deze bijeenkomst?
- Wat heeft u van ons nodig?
- Bij wie kunt u met vragen terecht?

Evaluatie en afsluiting

- Tops?
- Tips?
- Zijn uw verwachtingen uitgekomen?
- Zijn de doelen/uw doelen behaald?
- Hoe vond u het samen?
- De ruimte
- De trainer

**Wat ga ik morgen
(anders) doen?**

Fijn dat u er was!

Goede reis naar huis en tot ziens!

U ontvangt per mail een bewijs van deelname en een hand-out van de presentatie.